The field survey at Šiltadaržio St. 6

A 34 x 2 m trench (68 m^2) was excavated at the building complex at Šiltadaržio St. 6. It was established that the cultural layer was up to 1.8 m thick in the interior courtyard of the building complex and up to 2.2 m at Šiltadaržio St. at the W part of the SW building of the building complex. The cultural layer horizons in the excavated area were destroyed down to sterile soil in installing utility networks in the second half of 20th century. A cultural layer horizon up to 0.2–0.3 m thick was recorded at a depth of 1.4 m only in a 1.4 m long strip in the E part of the N segment of the trench. It dates to the 17th century on the basis of the finds.

Irma Kaplūnaitė

Tyrinėjimai Gedimino prospekte 11

2007 m. LII MTS vykdė archeologinius tyrinėjimus Vilniaus senojo miesto vietoje (A1610K1), Gedimino prospekte 11, buvusioje Savivaldybės aikštėje, kur planuojama statyti paminklą V. Kudirkai. Tyrinėjimų vieta yra Vilniaus senojo miesto V dalyje, Gedimino prospekto Š pusėje, apie 460 m į V nuo Vilniaus Arkikatedros bazilikos, 50 m į Š nuo Gedimino pr., apie 70 m į Š nuo Gedimino prospekte esančios Vilniaus bei Jogailos g. sankryžos. Sklypą iš P pusės riboja Gedimino prospektas, iš V – Vilniaus g., iš Š – Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmai, iš V – Savivaldybės aikštės gatvė.

Šiame sklype 1865 m buvo pastatyta A. Nevskio vardu pavadinta koplyčia. Po II Pasaulinio karo jos vietoje buvo pastatytas paminklas žuvusiems sovietų kariams. Apie 1950 m. vietoje jo čia pastatytas paminklas Raudonosios armijos generolui Ivanui Černiachovskiui. Ankstesnių archeologinių tyrinėjimų metu į Š nuo 2007 m. tirtos vietos buvo aptikti koplyčios pamatų fragmentai, fiksuotas iki 1,5 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI–XIX a. (žr. *LIIR*, f. 1, b. 3978).

2007 m. ištirtas beveik 100 m^2 plotas būsimo paminklo V. Kudirkai vietoje. Iki tyrinėjimų buvo nuimtos betoninės aikštės dangos plytelės bei nustumdytas viršutinis iki 30 cm storio supiltinis niveliacinis sluoksnis. Ploto Š dalyje 15–20 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atidengti Aleksandro Nevskio koplyčios pamatai. Užfiksavus ir nuardžius dalį koplyčios pamatų, perkasos Š dalyje fiksuotas pjūvis, esantis į Š už jų. Centrinėje perkasos dalyje visi kultūriniai sluoksniai buvo permaišyti XIX–XX a.: statant koplyčią, po I Pasaulinio karo statant paminklą lenkų rašytojai E. Ožeškienei, po II Pasaulinio karo statant paminklą I. Černiachovskiui bei po jo pjedestalu įrengiant kriptą. 1993 m. ši kripta buvo atkasta, I. Černiachovskio palaikai ekshumuoti bei perduoti giminėms. Tyrinėjimų metu pavyko atkasti visus I. Černiachovskio paminklo pjedestalo pamatus, sarkofagą bei įėjimą į jį.

Nesuardytas kultūrinis sluoksnis fiksuotas tik ovalo formos perkasos pakraščiuose, bet ir čia jis buvo išlikęs tik fragmentiškai. Fiksuota 32 m pjūvio. Aptiktas iki 1,4 m storio kultūrinis sluoksnis. Viršutiniame jo horizonte fiksuotas pilkos žemės su stambiomis griuvenomis sluoksnis, sietinas su Aleksandro Nevskio koplyčios statyba XIX a. Giliau, 50–82 cm nuo žemės paviršiaus, buvo tamsiai pilkos žemės horizontas su pavieniais gyvulių kaulais, smulkiomis griuvenomis ir negausiais XVII–XVIII a. radiniais. Šio sluoksnio storis

0 5 cm

1 pav. Gedimino prospekto 11 aptikti žiestų puodų pakraštėlių irąselės fragmentai. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 1. Fragments of the rims and handle of thrown pots found at Gedimino avenue 11.

0 5 cm

2 pav. Gedimino prospekto 11 aptikti stiklinio indo ir plokštinių koklių fragmentai. I. Kaplūnaitės nuotr.

Fig. 2. Fragments of a glass vessel and stove tiles found at Gedimino avenue 11.

siekė iki 70 cm. Jame aptikta 13 XVII–XVIII a. datuojamų buitinės ir statybinės keramikos fragmentų, stiklinių indų šukių (1–2 pav.).

The excavation at Gedimino avenue 11

In 2007 the LII MTS conducted an excavation in the former Municipal square at Gedimino avenue 11, where there are plans to erect a monument to Vincas Kudirkas. On this plot, a chapel named in honour of Alexander Nevsky was erected in 1865, later a monument to fallen Soviet soldiers stood here, and in about 1950, and a monument to Soviet general Ivan Tchernichovski. Almost 100 m^2 was excavated during the investigation. An undisturbed cultural layer was recorded only on the edges of the oval trench. A cultural layer up to 1.4 m thick that contained sparse structural and household ceramic and glass finds from the 17th–18th centuries was discovered (Figs. 1–2).

Irma Kaplūnaitė

Tyrinėjimai Rotušės aikštėje ir jos aplinkoje

2007 m. LII MTS ekspedicija tęsė archeologinius tyrinėjimus Vilniaus senamiestyje (A1610K1), Rotušės aikštėje ir jos prieigose. 2005 m. aikštėje tyrinėjimus vykdė A. Puškorius (žr. *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 363–364), 2006 m. – R. Jonaitis (žr. *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 365–368). Darbai susiję su aikštės rekonstrukcija bei fontano aikštės Š dalyje įrengimu. 2007 m. vyko paskutinysis aikštės rekonstrukcijos etapas.

Darbai vykdyti rekonstruojamų šaligatvių ir aikštelių vietose, lietaus kanalizacijos įvadų tranšėjose ir šulinių vietose. Čia išžvalgyti 5 plotai (iš viso apie 5451 m^2 plotas). Taip pat tyrinėjimai vyko būsimo fontano vietoje Rotušės aikštės Š dalyje (ištirtas apie 60 m^2 plotas). Į V nuo ploto 6 2006 m. tyrinėjimų metu buvo aptikti druskos pirklių namo rūsiai. 2007 m. tyrinėtos R rūsio liekanos. Iš viso 2007 m. žvalgyti ir tyrinėti 6 plotai (apie 5511 m^2).